

ปฐมบทแห่งการเรียนรู้ สู่องค์การเรียนรู้ คู่คุณธรรม นำความพอเพียง

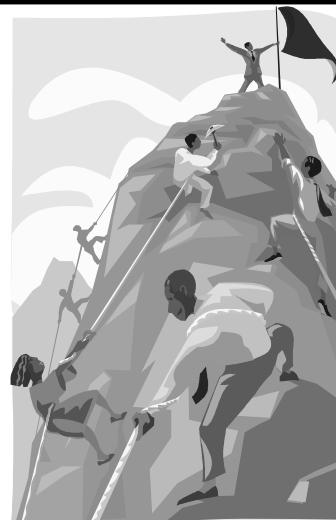
ผศ. เพชรกร หาญพาณิชย์ และ ผศ.บรรจง เชื้อนแก้ว
รศ.นพ.จิตเจริญ ไชยคำ
ภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์
๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑

5 H

- **Head** = ปัญญา
- **Hand = Skill** ทั้ง **Lab** และ งานวิจัย
- **Heart** = ใจ ความพร้อมที่จะเรียนรู้
- **Health** = สุขภาพเจ้าของ
- **Happiness** = ความสุขทั้งในระหว่างการเรียนรู้ และ เมื่อจบไป

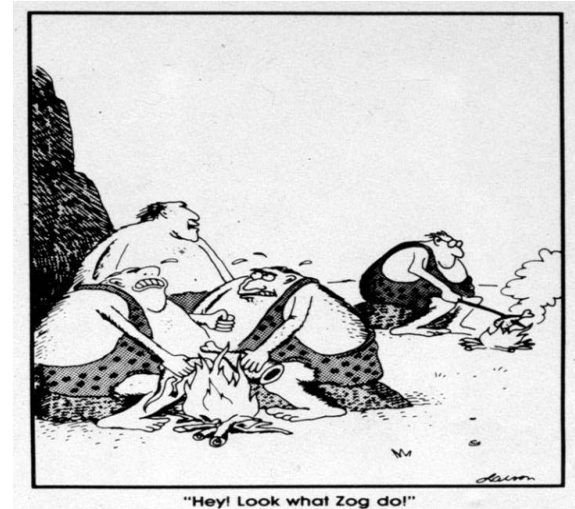
๓ หลัก จับให้มั่น

- หลักคิด
- หลักวิชา
- หลักปฏิบัติ

หลักคิด

- ได้คิด
- คิดได้

คนไทยยุคใหม่

- เป็นคนดี
- มีความรู้ คู่คุณธรรม
- รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- คิดเป็น ทำเป็น คิดสร้างสรรค์
- เป็นคนไทยในมาตรฐานสากล

5/17/45

Techno2002

11/98

พระบรมราชาบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
“การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้
ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และ
คุณธรรม ของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมี คุณภาพ
และประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้
สะดวกราบรื่นได้ผลที่ แน่นนอนและรวดเร็ว”

พระบรมราชาบาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
พระราชทานเกี่ยวกับการศึกษามีความหมายใน 2 มิติ

มิติแรกเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่อง
ต่างๆ

มิติที่สองเป็น การพัฒนาบุคคลผู้ศึกษาเอง
ให้มีความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ
ค่านิยม และคุณธรรม

5/103

ทั้งสองมิติแห่งความหมายนี้แยกกันไม่ได้
จะต้องควบคู่ กันไป เพราะเมื่อบุคคลหนึ่ง
มีความรู้ แต่มีความประพฤติ ทัศนคติ
ค่านิยม และ คุณธรรมที่ ไม่ถูกต้องเหมาะสม
ย่อมจะนำไปสู่การใช้ความรู้ในทางที่ไม่ก่อ
ประโยชน์ต่อทั้งตนเองและส่วนรวมได้
(สกศ. : ในหลวงกับ การศึกษาไทย, 2539)

6/103

...หน้าที่ของผู้ที่เป็นนิสิตนักศึกษาว่า การเป็นนักศึกษาไม่ใช่อาชีพ เป็นเวลาที่จะฝึกทางวิชาการ และทั้งทางจิตใจ เพื่อที่จะมีพลังแข็งแกร่งที่จะรับใช้ชาติเป็นพลเมืองดี แล้วก็เป็นความหวัง และก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดว่า เมื่อได้ฝึกในทางจิตใจเป็นคนเข้มแข็งซื่อตรงและเป็นคนที่มีความปรารถนาที่จะสร้างสรรค์แล้ว จะต้องรักษาอุดมคตินี้หรือพลังนี้หรือปณิธานนี้ไว้ตลอดชีวิต..

พระบรมราชวาหนเนื่องในโอกาสเสด็จฯ ทรงดนตรีเป็นการส่วนพระองค์ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๐๔

What makes life 100% ?

IF, ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ

IS EQUAL TO, 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

Then,

H + A + R + D + W + O + R + K

8 + 1 + 18 + 4 + 23 + 15 + 18 + 11 = 98 % Only

K + N + O + W + L + E + D + G + E

11 + 14 + 15 + 23 + 12 + 5 + 4 + 7 + 5 = 96 % Only

But,

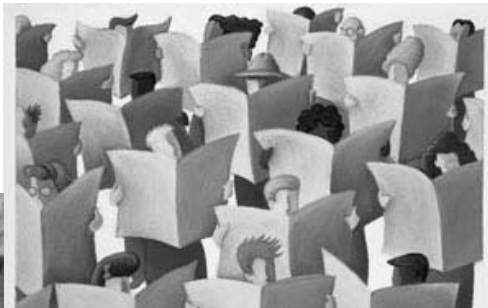
A + T + T + I + T + U + D + E

1 + 20 + 20 + 9 + 20 + 21 + 4 + 5 = 100 %

So a person with the right ATTITUDE is always a WINNER

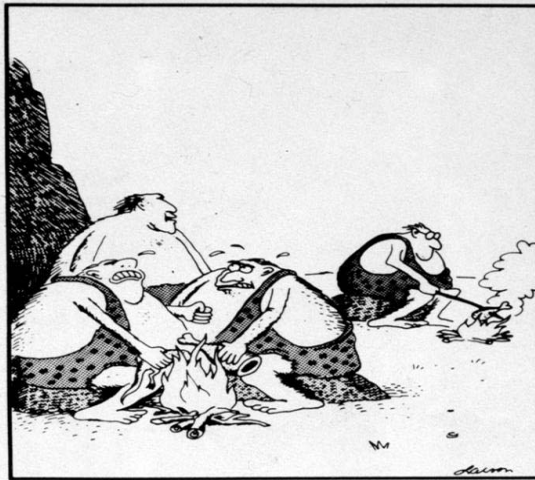
หลักวิชา

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

- ความรู้
- ทักษะความคิด
- ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ
- ทักษะการวิเคราะห์ และ การสื่อสาร
- การพัฒนาคุณธรรม และ จริยธรรม

หลักปฏิบัติ

"Hey! Look what Zog do!"

กิจกรรม ส่งเสริม

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

- กิจกรรมวิชาการ
- กิจกรรมกีฬา และ การส่งเสริมสุขภาพ
- กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และ รักษาสิ่งแวดล้อม
- กิจกรรมนันทนาการ
- กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม(แห่งวิชาชีพ)

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- หลักคิด ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และ พัฒนาตนเองได้
- หลักวิชา กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติ และ เติบโตตามศักยภาพ

ตัวเราได้เรียนรู้อะไรไปแล้ว

ได้คิด และ คิดอะไรได้

aBum.com

ตัวเราได้เรียนรู้อะไรคุณแล้ว
ได้คิด และ คิดอะไรได้

กิจกรรม

- นับ ๑ ถึง ๕
- เข้ากลุ่ม แนะนำตนเอง
- เล่าสู่กันฟังว่าได้เรียนรู้ อะไรจาก **VCD** ทั้ง ๒ เรื่อง
- เมื่อท่านหนึ่งเล่า ที่เหลือ ฟัง ฟัง ฟัง
- ให้เวลา ๓๐ นาที
- ให้กลุ่มนำเสนอ สรุปว่ากลุ่มได้เรียนรู้ อะไร

ทบทวนชีวิต เขียนลงในกระดาษ

- ทบทวนเหตุการณ์ในอดีต ในการพัฒนาตนเอง และ งาน เรามีประสบการณ์อะไร อย่างไร ในการเรียนรู้ด้วยตนเองที่คิดว่าน่าจะเล่าให้ท่านอื่นได้รับรู้
- **Show and Share** (ลปรร)

๑. การเรียนรู้จากกรณีปัญหา
(Problem-based Learning : PBL)

- เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนคิดและดำเนินการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ และเลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ เป็น การส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหา มากกว่า การจำเนื้อหาข้อเท็จจริง

๑. การเรียนรู้จากกรณีปัญหา
(Problem-based Learning : PBL)

- เป็นการส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มและพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งวิธีการนี้จะทำได้ดีในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา เพราะผู้เรียนมีระดับความสามารถทางการคิดและการดำเนินการด้วยตนเองได้ดี

๒. การเรียนรู้เป็นรายบุคคล
(individual study)

- หลักคิด ผู้เรียนแต่ละบุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้ และความสนใจในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีเทคนิคหลายวิธี เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนในกลุ่มใหญ่ สามารถตอบสนองผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกันได้ด้วย

หลักวิชา

การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (individual study)

- ๒.๑ เทคนิคการใช้ **Concept Mapping** ที่มีหลักการใช้ตรวจสอบความคิดของผู้เรียนว่าคิดอะไร เข้าใจสิ่งที่เรียนอย่างไรแล้วแสดงออกมาเป็นกราฟฟิก

หลักวิชา

การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (individual study)

- ๒.๒ เทคนิค **Learning Contracts** คือ สัญญาที่ผู้เรียนกับผู้สอนร่วมกันกำหนด เพื่อใช้เป็นหลักยึดในการเรียนว่าจะเรียนอะไร อย่างไร เวลาใด ใช้เกณฑ์อะไรประเมิน

หลักวิชา

การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (individual study)

๒.๓ เทคนิค Know –Want-

Learned ใช้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับ

ความรู้ใหม่ ผสมผสานกับ การใช้

Mapping ความรู้เดิม เทคนิคการรายงาน

หน้าชั้นที่ให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

มา นำเสนอหน้าชั้นซึ่งอาจมีกิจกรรมทดสอบ

ผู้ฟังด้วย

หลักวิชา

การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (individual study)

๒.๔ เทคนิคกระบวนการกลุ่ม (**Group**

Process) เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียน

ได้ร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดซึ่ง

กันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน

เพื่อแก้ปัญหาให้สำเร็จ ตามวัตถุประสงค์

๓. การเรียนรู้แบบสรคณิยม

(Constructivism)

- หลักคิด การเรียนรู้แบบนี้มีความเชื่อพื้นฐานว่า “ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้โดยการอาศัย ประสบการณ์แห่งชีวิตที่ได้รับเพื่อค้นหาความจริง โดยมีรากฐานจากทฤษฎีจิตวิทยาและปรัชญา การศึกษาที่หลากหลาย ซึ่งนักทฤษฎีสรคณิยมได้ ประยุกต์ทฤษฎีจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษา ดังกล่าวในรูปแบบและมุมมองใหม่

๓. การเรียนรู้แบบสรคณิยม

(Constructivism)

- หลักคิด การเรียนรู้แบบนี้มีความเชื่อพื้นฐานว่า “ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้โดยการอาศัย ประสบการณ์แห่งชีวิตที่ได้รับเพื่อค้นหาความจริง โดยมีรากฐานจากทฤษฎีจิตวิทยาและปรัชญา การศึกษาที่หลากหลาย ซึ่งนักทฤษฎีสรคณิยมได้ ประยุกต์ทฤษฎีจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษา ดังกล่าวในรูปแบบและมุมมองใหม่

๓. หลักวิชา การเรียนรู้แบบสรคณิยม
(Constructivism)

๓.๑ กลุ่มที่เน้นกระบวนการรู้คิดในตัวบุคคล (**radical constructivism or personal Constructivism or cognitive oriented constructivist theories**) เป็นกลุ่มที่เน้นการ เรียนรู้ของมนุษย์ เป็นรายบุคคล โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนรู้วิธี เรียนและรู้วิธี คิด เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

๓. หลักวิชา การเรียนรู้แบบสรคณิยม
(Constructivism)

๓.๒ กลุ่มที่เน้นการสร้างความรู้โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ ทางสังคม (**Social constructivism or socially oriented constructivist theories**) เป็นกลุ่ม ที่เห็นว่า ความรู้ คือ ผลผลิต ทางสังคม โดยมี ข้อตกลงเบื้องต้นสองประการ คือ 1) ความรู้ต้อง สัมพันธ์กับชุมชน

๔. การเรียนรู้แบบแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (Self-Study)

- หลักวิชา การเรียนรู้แบบนี้เป็นการให้ผู้เรียนศึกษาและ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น การจัดการ เรียนการสอน แบบสืบค้น (**Inquiry Instruction**) การเรียน แบบค้นพบ (**Discovery Learning**) การ เรียน แบบแก้ปัญหา (**Problem Solving**) การเรียนรู้ เชิงประสบการณ์ (**Experiential Learning**) ซึ่ง การเรียนการสอนแบบแสวงหาความรู้ด้วยตนเองนี้ใช้ใ้ การเรียนรู้ทั้งที่เป็นรายบุคคล และ กระบวนการกลุ่ม

๕. การเรียนรู้จากการทำงาน (Work-based Learning)

- หลักวิชา การเรียนรู้แบบนี้เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดพัฒนาการทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการ เรียนรู้เนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะทาง สังคม ทักษะชีวิต ทักษะ วิชาชีพ การพัฒนาทักษะการคิด ชั้นสูง โดยสถาบันการศึกษา ร่วมมือกับแหล่งงานในชุมชน รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ตั้งแต่การ กำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเนื้อหา กิจกรรม และ วิธีการประเมิน

๖. การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research-based Learning)

- การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยถือได้ว่าเป็นหัวใจของบัณฑิตศึกษา เพราะเป็นการเรียนที่เน้น การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนโดยตรง เป็นการพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้ และ การทดสอบความสามารถทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

๖. การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research-based Learning)

- โดยรูปแบบการเรียนการสอนอาจแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่
  - การสอนโดยใช้วิธีวิจัยเป็นวิธีสอน
  - การสอนโดยผู้เรียนร่วมทำ โครงการวิจัยกับอาจารย์หรือเป็นผู้ช่วยโครงการวิจัยของอาจารย์
  - การสอนโดยผู้เรียนศึกษา งานวิจัยของอาจารย์และของนักวิจัยชั้นนำในศาสตร์ที่ศึกษา
  - การสอนโดยใช้ผลการวิจัย ประกอบการสอน

๖. การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research-based Learning)

- โดยรูปแบบการเรียนการสอนอาจแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่
  - การสอนโดยใช้วิธีวิจัยเป็นวิธีสอน
  - การสอนโดยผู้เรียนร่วมทำ โครงการวิจัยกับอาจารย์หรือเป็นผู้ช่วยโครงการวิจัยของอาจารย์
  - การสอนโดยผู้เรียนศึกษา งานวิจัยของอาจารย์และของนักวิจัยชั้นนำในศาสตร์ที่ศึกษา
  - การสอนโดยใช้ผลการวิจัย ประกอบการสอน

๗. การเรียนรู้ที่ใช้วิธีสร้างผลงานจากการตกผลึกทางปัญญา (Crystal-Based Approach)

- หลักวิชา การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ความรู้ความคิดด้วยตนเองด้วยการรวบรวม ทำความเข้าใจ สรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์จากการศึกษาด้วยตนเอง เหมาะสำหรับบัณฑิตศึกษา เพราะผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มีประสบการณ์เกี่ยวกับศาสตร์ที่ศึกษามา ในระดับหนึ่งแล้ว

๓. การเรียนรู้ที่ใช้วิธีสร้างผลงานจากการตกผลึกทางปัญญา (Crystal-Based Approach)

- หลักปฏิบัติ วิธีการเรียนรู้เริ่มจากการทำความเข้าใจกับผู้เรียนให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ตาม แนวนี้ จากนั้นทำความเข้าใจในเนื้อหาและประเด็นหลัก ๆ ของรายวิชา มอบหมายให้ผู้เรียนไป ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดตามประเด็นที่กำหนด แล้วให้ผู้เรียนพัฒนาแนวคิดในประเด็น ต่าง ๆ แยกทีละประเด็น โดยให้ผู้เรียนเขียนประเด็นเหล่านั้นเป็นผลงานในลักษณะที่เป็นแนวคิด ของตนเองที่ผ่านการถกเถียง วิเคราะห์เจาะลึกจนตกผลึกทางความคิดเป็นของตนเอง จากนั้นจึง นำเสนอให้กลุ่มเพื่อน ได้ช่วยวิเคราะห์ วิเคราะห์อีกครั้ง

ทบทวนชีวิต

ALR= After Learning Review

- วันนี้เราได้เรียนรู้กระบวนการอะไรบ้าง
- ได้อะไรเกินความคาดหวัง เช่น.....
- ได้อะไรน้อยกว่าที่คาดหวัง เช่น .....
- กระบวนการในวันนี้ ตัวเราจะนำไปใช้เพื่อเสริมการเรียนรู้ในอนาคต คือ.....

A Learning Organization is a group of people working together in such a way that they're continually enhancing their capabilities, both individually and collectively, to create results consistent with their deepest aspirations. It's vision; it's not a description of the way things are, but a description of what might be.

Key of Success

Peter m. Senge